the discussion which took place while considering the principles of the Bill, the Select Committee Members have only expressed what the Hon'ble Members on the Floor of this House expressed.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Leader of the Opposition is partly right, to the extent that there was some Debate. Now, does voting follow the Debate or does it precede the Debate? is the voting to be superseded ?

Sri S. SIVAPPA.—We have to follow the discussions and the views and take into consideration what the Hon'ble Members have expressed on the Floor of this House.

Mr. SPEAKER.—I have not shut-out anything nor propose doing it. We must not proceed on sentiments but on principles which are well established and which do not run counter to that.

MYSORE DRAMATIC PERFORMANCES BILL, 1963.

(As reported by the Joint Select Committee.)

(Motion to consider—Debate continued.)

Sri G. V. GOWDA.—Sir, at the very outest, I should say that the Joint Select Committee have ignored the implications of having a legislation as this. They have not even cared, in my opinion, to go through the provisions of the Constitution or at least the Dramatic Performances Act of 1876. The conditions under which the Dramatic Performances are considered objectionable are only three as mentioned in the Act of 1876, *i. e.*, (1) of a scandalous or defamatory nature or (2) likely to excite feelings of disaffection to the Government established by law in (India) or (3) likely to deprave and corrupt persons present at the performance. These are the only three conditions. If any drama consisting of these matters, is likely to be performed, then such performance has got to be prohibited as per clause 3 of the Dramatic Performances Act of 1876, and also the Constitution mentions under which circumstances a reasonable restriction can be imposed against the freedom of speech and expression. Article 19 (2) says :

> "Nothing in sub-clause (a) of clause (1) shall affect the operation of any existing law, or prevent the State from making any law, in so far as such law imposes reasonable restrictions on the exercise of the right conferred by the said sub-clause in the interests of the security of the State, friendly relations with foreign States, public order, decency or morality, or in relation to contempt of court, defamation or incitement to an office."

(SRI G. V. GOWDA)

Let us examine the defects coming to the objectionable performance. Except two as mentioned in the Constitution, the rest four mentioned in this Bill are new and unwarranted in my opinion and wouldtend to impose unreasonable restriction thereby violating article 19 (1) (a) of the Constitution. So far as (1) is concerned, we can say that it is comprised in the Constitution. We can say that there is a provision in the Constitution also that the State Government may make laws. We will agree. Incite any person to commit murder, sabotage.....

MR. SPEAKER.—Is the Hon'ble Member discussing the whole Bill clause by clause ?

SRI G. V. GOWDA.—Yes, Sir. So far as the first reading is concerned, except principles, it cannot be discussed at length. According to to our rules, it should not be discussed at length, except discussion on principles. In the second reading at least, should we not have an opportunity to go through the Bill clause by clause and to say how far these things are not consistent with the principles that have been accepted ?

MR. SPEAKER.—There are to ways of doing it. One is general Debate. Now, it is the Report that is being considered. I will permit discussion before I take it up clause by clause and there will be no discussion in detail on clauses at the next stage.

SRI G. V. GOWDA.—The Joint Select Committee should have looked into the provisions of the Constituion. That is what I am trying to show.

MR. SPEAKER.—I am not going to minimise the duration of the Debate. I am going to maximise it, prolong it. We are here considering the report now. We will have to discuss the Bill clause by clause. also. If there are any amendments proposed to clauses, I will allow discussion on those clauses. Even if there is no amendment, if it is the desire of the House, we will take it up clause by clause. If the House wants or if members desire that there should be clause by clause discussion at this stage, we will do that. But afterwards, we need not consider it clause by clause. Let us be clear. We are not merely dicussing the report, but we are discussing the Bill clause by clause.

SRI G. V. GOWDA.—If the learned Members of the Joint Select Committee had seen the Constitution wherein there is an enabling section it provides a right for the Government to make a law which may impose reasonable restriction only under three categories. But here, objectionable performance is defined as containing six varieties of items. In my humble opinion, except as covered by the Constitution, this would amount to an unreasonble restriction on the freedom of speech and expression. Even the Act of 1876 contemplated only one category. Obectionable performance is that which is scandalous, defamatory or which is likely to excite the feelings of any group of persons or persons in any particular locality. Even assuming for purposes of argument

that this definition of objectionable performance is the same thing as included in that, still the Joint Select Committe should have thought fit to delete some of the clauses mentioned in the Bill, particularly in view of Act 19 (2). It is not only not found in the Act of 1876 but it is undesirable. That is my objection, Sir. I do not want to go clause by clause. Why the Joint Select Committee could not have considered these aspects is what I am saying.

I should say they should have also considered the right of freedom of expression on a public platform. If the same thing is done through the stage, should we make a discrimination ? Will it not violate Article 14 of the Constitution ? In this they have failed thoroughly. That is my submission, Sir.

They should have also thought this way. The 1876 Act was done by the British Parliament. The Criminal Procedure Code and the Police Acts were not in use in our country. And they had this for their own benefit and in order to curb the initiative and political and social consciousness of the people of India. It has become obsolete and out-moded. Even some of the provisions have been held *ultra vires*. Such being the case, in the name of uniformity, extending that particular Act by incorporating some ideas which are not even envisaged in the Constitution and making it applicable to areas where such an Act was not previously in force, especially Hyderabad and old Mysore area. They should not have done so. The Joint Select Committee ought to have considered that aspect. Why in the name of uniformity we should extend legislation in an area where such a legislation was not in vogue at all ? I therefore submit that extending the enactment to the areas where it was not in vogue is something utterly uncalled for even according to the States Reorganisation Act.

Sir, going further, I should say that the only improvement that appears to have been made by the Joint Select Committee is giving a notice and requiring an explanation by the person who is responsible for such performances. That is incorporated in clause 3 (2) (a):

"If the persons to whom a notice is issued under sub-section (1)

(i) show cause as aforesaid, and after considering the representations made and any evidence adduced, the State Government is satisfied that the performance is not objectionable ; or

(ii) undertake to modify the performance by omitting the utterance of words or the signs or visible representations which are objectionable. Even in the Act of 1876 invariably the power was vested in a Magistrate and it was a Magistrate who used to take action whether to prohibit a performance or not. The Joint Select Committee at least ought to thought of putting in the same words as provided in the Act of 1876. In all cases, the magistrate empowered should have taken action to prohibit the performance if in his opinion, it was objectionable. That is the provision in the Act of 1876. Here it is the Government. And who is to report the matter to the Government that the performance is

(SRI G. V. GOWDA)

objectionable? So, what is provided in the Act of 1876 should have been retained by the Joint Select Committee, even in this legislation.

Sir, a pucca improvement in this legislation is the power to prohibit objectionable performances temporarily provided in clause 4. This sort of a provision we do not find in the Act of 1876. It does not have any provision where the authority is given to the Collector or the Deputy Commissioner to temporarily or otherwise prohibit the performance of any play. This is again a point which I wish the Joint Select Committee should have considered that it is not desirable, neither warranted by any existing statute nor by the Constitution,— to empower the Deputy Commissioner to prohibit performances in the guise of objectionableness. So, why did not the Joint Select Committee at least think of doing away with clause 4 which gives the power to the Deputy Commissioner to prohibit these performances if in his opinion any play performed or about to be performed, being of the nature specified in section 2, is likely to lead to a breach of the peace, by order stating the grounds for such opinion, prohibit its performance. So far as this clause 4 is concerned, it is new and it is a strange thing not contemplated under the provisions of the Constitution nor even in the Act of 1876.

Sir, it was argued that clauses 3 and 4 are improved and is intended to give an opportunity to the person concerned with the performance by asking him to show cause why the performance should not be prohibited. Even that thing is not sought to be done properly so far as the Deputy Commissioner is concerned; this is all the more reason why the Deputy Commissioner should have been asked to give notice to the person concerned with the performance to show cause why his performance should not be prohibited. While the Government as the supreme authority, when it seeks to give notice to the person concerned to show cause why his performance should not be prohibited, at the same time, in this legislation nothing has been provided for the Deputy Commissioner to give similar notice to the person concerned, to show cause why his performances should not be prohibited. I do not understand the implication and why a distinction is sought to be made between the Government and the Deputy Commissioner. The Deputy Commissioner is an officer at the district level and he should have been enabled under clause 4 to give notice to the party concerned to show reasonable cause why such a thing should not be done. The only notice that is contemplated is by the Government and not by the Deputy Commissioner. The learned members of the Joint Select Committee ought to have considered this point.

2-30 P.M.

SRI R. M. PATIL (Minister for Home).—I request him to read the head-line of clause 4. If my friend understands the significance of

this clause, he will come to the conclusion to which thet Select Committee has come.

Sri G. V. GOWDA.—In the head-line there is the word 'temporarily'. Sub clause (2):

> " Subject to any order made by the Court on appeal under section 10, an order under this section shall remain in force for two months from the making thereof:
>
> " Provided that the Deputy Commissioner may, if he is of opinion that the order should continue in force, by such further order or orders as he may deem fit, extend the period aforesaid by such further period or periods not exceeding two months at a time as may be specified in such order or orders."

Though it is worded 'temporarily', he is empowered to the extend the prohibition by two months in instalment basis. Subject to the appeal that may be preferred by the party and subject to the orders of the court, that is final.

Sri R. M. PATIL.—My friend may read the proviso. There is a provision for application, and on that application, he may review the order.

Sri G. V. GOWDA.—There is a proviso entitling the party to approach the Deputy Commissioner by way of application. I want an opportunity to be given before he is prohibited.

Mr. SPEAKER.—In the meanwhile, the drama could by played ?

Sri G. V. GOWDA.—Exactly. Naturally, he would come for a licence. There will be plenty of opportunity before the actual staging *if* the Deputy Commissioner were to know that a certain performance to be staged is objectionable. Then he can issue a notice straightaway. A person likely to be affected must be given a reasonable opportunity. Where is the reasonable opportunity provided under clause 4? It goes counter to the spirit of the Constitution.....

Sri R. M. PATIL. —There is provision for application and on that application he may review the order.

Sri G. V. GOWDA.—Immediately the party has to rush up to the Deputy Commissioner with an application for a review of the order. The Deputy Commissioner may post that case after eight or fifteen days. It is not incumbent on the part of the Deputy Commissioner to dispose of the case then and there. So a reasonable opportunity being shown to the party likely to be affected, is the substance of anything that is provided under the Constitution. Without giving an opportuniny, we cannot do anything. You straightaway prohibit a performance, simply saying " that it is likely the performance or play to be performed is objectionable and you are informed that your performance is prohibited", that is the order contemplated under clause 4. Before the actual

(SRI G. V. GOWDA)

direction to prohibit is issued, he must be given an opportunity as is contemplated in section 3. I should say that the particular clause is violative of art. 19 (1) (a) and 19 (2). I could read for the benefit of the House extracts from Basu's Commentary on the Constitution of India, where the decisions of the American and English Courts are referred to.

> "'' It is interesting to note that the American Supreme Court has held, reversing an earlier opinion, that cinematograph is entitled to the guarantee of the freedom of speech, because it "may affect public attitudes and behaviour in a variety of ways, ranging from direct espousal of a political or social doctrine to the subtle shaping of thought which characterises all artistic expression."
>
> "Applying the doctrine of 'clear and present danger', the Court has condemned pre-censorship not only of the press but also of any other medium of expression..."

The members of the Joint Select Committee have not considered whether pre-censorship is necessary and vital so far as the freedom of expression is concerned through stages. Under clause 8, 'Power to call for information.' These things are likely to be misused. That is my worry. With the intention of keeping the dignity and prestige and morality of the society, if something is done, we can understand. We have not reached that level where every thing could be expected to go in the normal course. That is why reasonable opportunity is contemplated even under the Constitution. Only if there is clear and present danger, if anything to be done is likely to create a situation where there is clear and present danger, that can be prohibited.

> "Applying the doctrine of 'clear and present danger', the Court has condemned precensorship not only of the press but also of any other medium of expression, such as motion pictures (even though they are exhibited for profit), television films, loud speakers or amplifiers, though the State is free to award subsequent punishment for any offence; and has also refused to punish utterances which do not cause a serious substantive evil *e.g.* an immediate threat to the public peace as distinguished from mere 'inconvenience, annoyance or unrest', or an imminent threat to the administration of justice as distinguished from mere critism of the judge, however unfair or objectionable it may be."

Unless the Deputy Commissioner or the Government is of the opinion that there is a clear and dangerous situation that has arisen and that unless it is prevented, something extraordinary would follow that can be prohibited. So far as this clause is concerned, the Joint Select Committee has not taken into consideration the fact that such a discretion

is not made. From what date Government comes to know of it, we do not know. If the Deputy Commissioner is of opinion that certain drama is objectionable, it is to be prohibited. I should submit that Act XIX of 1876 was brought into force purely for the purpose best known to them and also they have stipulated only two or three things which do not affect the performance of any drama so far as we are concerned. As you are aware, Sir, my learned friends, when they made observations at the first reading of the Bill said that we have yet got to develop the stage so far as Mysore is concerned. We have not yet reached that stage. Still we are in the inferior position. In case these provisions are made to apply I should say, it will prove detrimental to the interest of the Stage, not only that it will collide with the freedom of speech and expression through the platform of a Stage. I refer to articles 14, 19 (1) (a) and 19 (2). I vehemently oppose clause 2 wherein the definition contains something more than what is warranted under the provisions of the Constitution article 19 (2), and what is envisaged in the Dramatic Act of 1876. I also vehemently oppose clause 4 where no reasonable opportunity is contempted to be given to the person likely to be affected. Power to call for information at any time by the Deputy Commissioner or the District Magistrate will seriously affect the people concerned with the dramatic performance and it is also likely that they may not be able to have any initiative in the development of drama in the State of Mysore. Therefore, I submit that the Hon'ble Minister may kindly see that the legislation is made, at least is followed, on the model of the Dramatic Performance Act of 1876 or to be in consistant with the limitations imposed under the Constitution.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ (ಮದ್ದೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಪಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ತರತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಈ ಒಂದು ಕರಾಳವಾದ ಶಾಸನದಿಂದ ಬಹುಮುಖವಾದ ಅನರ್ಥವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದವು. ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮುಂದೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಎಡೆಕೊಟ್ಟವೋ ಏನು ಹೆದರಿಕೆ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟೆವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬತಕ್ಕ ಆಶಾಭಾವನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿತವಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಾ ವೆಂಕಟಗೌಡರು 3ನೇ ಮತ್ತು 4ನೇ ಕ್ಲಾಜುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇವತ್ತು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಆಶ್ರಯವಾಗಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಲ್ಲ. ಆ ಆಶ್ರಯ ಆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಆ ಬೆಂಬಲ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಈ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ದೊರಕಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಮಾತಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಟುವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕುಲವನ್ನು ನಾವಾದರೂ ಕೂಡ ಈಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 3ನೆಯ ಕ್ಲಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ನಾಟಕ ಅದು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿ, ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಾಟಕದಿಂದ ಅದು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾದಾಗ ಅವರು ಅಂತಹ ನಾಟಕವನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ)

ನಿಷೇಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬುತಕ್ಕ ಪರಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನಾವು ಈ ಮೂಲಕ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆ ರಟಿವ್ವೇವೆ. ನಾವಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾರು ? ಸರ್ಕಾರೀ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆವು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಮನಸ್ಸು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೇ ಆಗಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಈ ಮಸೂದೆಯ 4ನೆಯ ವಿಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಳವಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಧಿ. ಒಂದು ಬಡ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರೆ ಅದರ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ? ಆ ಕಂಪೆನಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲುದೆ ? ಆ ಕಂಪೆನಿಯ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಟ, ನಟಿಯರ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಲಾವಿದರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಗ್ಯಾರಂಟಿಯೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೇಳ ಪವರು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ 30 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಕಂಪೆನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದವು, ಹಲವಾರು ಕಂಪೆನಿಗಳು ಮುಳುಗಿ ತೇಲಿಹೋದವು. ಇವತ್ತು ನಾವು ಈ ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಧಾನವನ್ನಾದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. 4ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ, ಇದು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಒಬ್ಬ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಒಂದು ನಾಟಕ ನಿಷೇಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ನಂಶಯ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜನರ ವಿವರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವುದು ಸಾಧುವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಣಕಾಲಿನ ಭದ್ರತೆ ಇದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಅವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆ ಮೇರಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಹಣಕಾಲಿನ ಭದ್ರತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಆ ಕಂಪನಿಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಅವನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದ ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಈಗತಾನೆ ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಹೀಗೆ ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಈ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಈ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ವಿಧಿಯನ್ನು ಈ 4 ನೇ ವಿಧಿ ಕೆಳಗೆ ಸೇರಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲೀ ಇದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಉಪಕಾರವೇನು ? ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತಿಗಳು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯಲ್ಲಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಕಕ್ಷೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದರಂತೂ ಸರಿ, ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಕೊಟ್ಟ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಅಖೈರಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಲೆಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

Sri R. M. PATIL.—They have got other remedies under clause 3. Delete the objectionable matter and proceed.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ. ಯಾವ ನಾಟಕ ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರ್‌ಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅವರು ಯಾವುದು ಅಬ್‌ಜೆಕ್ಷನಬಲ್ ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ that which is objectionable is prevented. There is no question of kalai' here.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಶಾಸನ ಕಡತಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಜನರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಬರರ್ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆದರೆ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ: ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಡಿಸ್ಸೆಂಟಿಂಗ್ ನೋಟಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Sri R. M. PATIL.—Any authority who is competent to assess the evidence before him can judge. The District Magistrate or the Deputy Commissioner is competent in this respect. When they can try a case under the I. P. C. having the same ingredients, they can try a case under this Act also. Unnecessarily, the whole thing is confused by the members.

Sri S. M. KRISHNA.—I will quote what the members of the committee have stated;

> "Another very objectionable feature of this Bill is that it gives wide powers in the hands of the Executive. It is left to the Deputy Commissioner to decide whether the performance of a drama is objectionable or not. Government officers are not best fitted to judge whether a drama is objectionable before it is enacted. Administrative officials have in general little or no contact with literature or a piece of art like the performance of a drama and they are, therefore, the least competent to decide about the drama. Prohibitory powers given to such officers are likely to be misused".

ಇದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನವೆಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲೂ ಇರುವ ವಿಚಾರ. ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇದು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ; ಅಥವಾ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ನಾಟಕ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಕರವಾದುದೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದರ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು. if he is a sensitive D. C. and if it offends his own feelings or if it affects his religious feelings, he can take shelter under clause 4 and temporarily prohibit such a drama being performed.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member's objection is not to the principle of prohibition of dramas.

Sri S. M. KRISHNA.—The Chair was pleased to observe that I cannot go into the principles of the Bill. As I said before, I will say it now without any reservation or hesitation that this clause is not necessary. It is unwarranted and it is ill-concieved. It does not bring credit to any civilized Government.

[MR. CHAIRMAN (SRI SRINIVASA NAIK) in the Chair.]

ಇಂಥಾ ಒಂದು ನಾಟಕ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡತಕ್ಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಅಂತಹ ದೋಷಪೂರಿತವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಜನರು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಇದನ್ನು ಅವರೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

Sri R. M. PATIL.—I have not witnessed all the dramas.

Sri S. M. KRISHNA.—That lends support to my argument that the executive is not best fitted to pass a verdict on whether a drama is objectionable or not.

Sri R. M. PATIL.—Let us agree to disagree.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಸ್ಯಾಮಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿನಯಿಸತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಬರಬಹುದು.

Sri R. M. PATIL.—Thereis no proviso for that. The Hon'ble Member is going beyond the issue.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ತಮ್ಮ ಡೆಫಿನಿಷನ್ ಕ್ಲಾಜಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನಾಟಕಗಳು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದವುಗಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ 5—6 ತರಹೆಯ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈಗಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ: ಒಂದು ನಾಟಕ ಹೇಗೆ ರಿಲಿಜಿಯಸ್ಸಾಗಿ ಅಪರಾಧ ಆಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

> "How to define religion and religious feelings is a problem. In respect of Hindu religion, the scope of which is very wide and all-pervading, even a fair rational comment or criticism may come under blasphemy or profanity."

ನಾವು ಈ ಹೊತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಥಮಾಡುವಾಗ ಇದು ಕಂದಾಚಾರದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸೆಳೆಯಬಹುದು. ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುವಂಥ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವರು ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಾವು ಅವರಿಗೇಕೆ ಈಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ? ಇನ್ನು ಮತ್ತೆ 13 ನೇ ಕ್ಲಾಜಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

> "No suit, prosecution or other legal proceedings shall be instituted against any authority or officer for anything which is in good faith done or intended to be done under this Act or any rule made thereunder."

ಈ ಒಂದು ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಬೇರೆ ಅವರಿಗಿದೆ.

13 ನೇ ಕ್ಲಾಜಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವಾಗ, ಒಂದು ತಪ್ಪು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು ಆಜ್ಞೆ ಎಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ನಂತರವೂ ನಾವು ಮಾಡಿರುವುದು good faith ನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಎಂದರೆ ಕಾರ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದು ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರೆ 'ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ' ಎನ್ನುವ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಅದರಂತೆ ಮಲಗೋಣ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇಕೆ ಈ ಕಾನೂನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

3-00 P.M.

Sri R. M. PATIL.—Any legislation which is to be implemented and executed by an executive, whichever Government it is, necessarily it shall have to give protection to the officers. Under such circumstances, this has been given.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇದರಲ್ಲಿರುವ 12 ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ—

> " Where no order under section 3 or section 4 has been made in respect of any performance, nothing in this Act shall bar a prosecution under the Indian Penal Code or any other law."

ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನಲ್ಲೇ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸೆಕ್ಷನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಏನಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ 12 ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನಲ್ಲೇ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹಾಗೂ ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೋಟಿಫಿಕೇಶನ್ನನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುವ ಬಗ್ಗೆ 3-4 ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ರಂಗಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದರೆ ಆ ರಂಗಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಮಾಲೀಕನೂ ಜವಾಬುದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ರಂಗಮಂದಿರವನ್ನು ಸರಕಾರದವರೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಕಾರಣ ದಿಂದಾಗಿ ಈ ಮಂದಿರಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಕೆಲವು ನೆರೆಯ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಲೆಯ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆರಡು ಇಂತಹ ಥಿಯೇಟರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇಂತಹ ಥಿಯೇಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಇಂಪ್ರಿಸನ್‌ಮೆಂಟು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕ ವಿಧಿ ಇಲ್ಲೇನಿದೆ ಇದನ್ನು ನಾವು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಟಕವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಥಿಯೇಟರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ನಾಟಕ ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾದ ನಾಟಕ ಎನ್ನುವುದನ್ನ ನೋಡದೇ ಅವನು ಪತಕ್ಕೊಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಇವೊತ್ತು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ನಾಟಕದಿಂದಲೇ ಆಗಲೀ ಒಂದು ಸಾರಿ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಆಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿರುವ 7 ನೇ ವಿಧಿಯ (2) ನೇ ಕ್ಲಾಜಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ನಾಟಕ ಮಂದಿರದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ನಾಟಕ ಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಇದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನಗಳಿಗೆ ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದು ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾಗುದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಾಟಕ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ನಾಟಕರಂಗದ ಸ್ಟೇಜಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಆ ನಾಟಕ ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾಗಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿಧಿಯಂತೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಎನ್ನುವುದು ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಓಗೊಟ್ಟು ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಇಂತಹ ನಿವೇಶ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸರಕಾರದ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಸ್ಟೇಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಲುವನ್ನು.....

Sri R. M. PATIL.—Who is more swayed ?

Sri S. M. KRISHNA.—It depends upon individuals. Some are swayed by reading the writings, some are swayed by hearing what is spoken.

Sri R. M. PATIL.—Expression is more comubstible.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು more combustible ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಬಹುಭಾಗ ಜನರ ಹೃದಯ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಓದುಬರಹ ಬರತಕ್ಕ ಜನ ಶೇಕಡಾ 20 ರ ಒಳಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಬಹುಜನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ)

ಯಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಾಗಿದೆ ಎಂದು, ಬರವಣಿಗೆಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಭೇದವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವಿರೋಧಿನತಕ್ಕಂತವರುಗಳ, ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದ ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಮನೂದೆಗಳು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಏನಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಇದು ಅಷ್ಟು ಕಾಲ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದುದ್ದು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಈ ಪೆಡಂಭೂತ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪುನಃ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಬಹಳ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವೇಗಗತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕಂತಹವು ಗಳೂ ಅಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಮನೂದೆಯಿಂದ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದಿದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿರುವ 3 ಮತ್ತು 4 ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ನಾಟಕದ ಮನೂದೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ನಾನೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದು ಏನೋ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು, ನಾಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇತಿಮಿತಿ ಇರಬೇಕು, ನಾಟಕ ಆಡುವವರು ನಾಟಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಆಡಬಾರದು, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಬಾರದು, ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜನಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಕೂಡದು, ಕೀಳುದರ್ಜೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸ ಕೂಡದು, ಇವು ಎಲ್ಲಾ ಇವತ್ತು ಇವೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇದು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಬಂದು ಬಿಲ್ಲು ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸಮಂಜಸ ಅಂತಹೇಳಿ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಮೊದಲನೆ ಸಾರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಆವಾಗ ಹೇಳುವಾಗ, ತಾವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮ ಎಂಥದಿರಬೇಕು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಬೋರ್ಡ್, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಥ ಪುಸ್ತಕ ಓದಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಟೆಕ್ಸ್‌ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಇದೆಯೊ, ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು, ಯಾವ ಯಾವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಎಂದು ಸರ್ಟಿಫೈ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ, ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿ, ಅಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಏನೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಬರುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕವೆಂಬ ಏನು ಒಂದು ಕರೆ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಕೊರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ಮನೂದೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡಿ ಅಂತಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ: ಇರುವುದೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದಂತಿಹುದು ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ಅಂದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಒಂದು ಅಂಕೆ ಅಂಶ, ಒಂದು ಕಾಮ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ: ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥ ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಾಗ ಡೆಫಿನಿಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ, ನಾಟಕ ಆಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಪೊಟಕು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಡೆಫಿನಿಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಯೆಟ್ ಅಂದರೆ ಏನು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ: "objectionable performance" means any play, pantomime or other drama which is likely to—

(i) incite any person to resort to violence or sabotage for the purpose of overthrowing or undermining the Government established by law in India or in any State thereof or its authority in any are; or

ಅಂತ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮುಂದಿದೆ. ಇದು ಕನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನ್ನಿನಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್‌ಸೈಟ್‌ಮೆಂಟ್, ಸೆಡ್ಯೂಸ್, ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೊ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. indecent, scurrilous, obscene, blackmail ಮುಂತಾದ ಪದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಖಾತೆಯವರು ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಯಾಪ್ಯಾವುದು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸ

ರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ: ನಾಟಕ ಆಡುವವನು ರಾತ್ರಿ ನಾಟಕವಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚೆಕ್ಸ್‌ಟ್ ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶ; ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಇವತ್ತು ಕಾಂತಾಪುರ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಶ್ ಕಾದಂಬರಿ ಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ. ಡಿಗ್ರಿ ಕೋರ್ಸಿಗೆ ಚೆಕ್ಸ್‌ಟ್ ಆಗಿ ಟೀನ್‌ಏಜಡ್‌ಗೆ, ಅಂದರೆ 14—16—18ವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ ಆಚರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಂತಹ ಪುಸ್ತಕ ಓದಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು, ಸೀತೆಯಂಥ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಬೇಕು, ರಾಮನಂಥ ಮಗನಾಗಬೇಕು, ದಶರಥನಂಥ ತಂದೆಯಾಗಬೇಕು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಂಥ ಭ್ರಾತೃವಾಗಬೇಕು, ಪಾಂಡ ವರಂಥ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಾಗಬೇಕು, ದ್ರೌಪದಿಯಂಥ ನಾರೀರತ್ನವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆದರ್ಶವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾಂತಾಪುರ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾಫಿಪ್ಲಾಂಟರು ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಗಾರ ಹುಡುಗಿ ಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾಮಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಆ ಹುಡುಗಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಆಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿ 8 ದಿನ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನೂ ಒಪ್ಪದಿರಲು ಹುಡುಗಿಯಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹುಡುಗಿ ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸು ಪರಾಯ ಹೆಂಗಸು. ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಪ್ಲಾಂಟರಿನ ಕಾಮದಾಹದ ಪಶುಜೀವನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಅವರ ಕೈಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಓದಿಸು ವುದು ಏನು ಅರ್ಥ? ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯಾರು ಆರಿಸಿದರು, ಇದರ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ರಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಷನ್ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ? ನಿಮ್ಮ ಚೆ 'ಸ್ಟ್‌ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು? ಇದಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾದವರನ್ನು ದಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಈ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ದಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಡೀಸೆಂಟ್ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಹಳ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಾನು ಕಾಮೆಂಟರಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತೇನೆ:

> "Obscenity, in general, is an offence against public morals and is a misdemeanour at common law, committed either by making an indecent publication or by indecent conduct."

Any obscene publication leading our children and making our children read something which is against our society, which is against conscience of our children which is against every moral code of the society in which we are living. What is the action that you have taken to prohibit such a book Sir? What is the action this Government is trying to take to stop indecent drama? What is indecency? I want to know what is indecency? If the Government has any regard for decency, they must first of all establish this decency. They have not established decency and they have not shown what is meant by indecency. They ask our children read dirty books on the one hand, and on the other hand you are going to prohibit the drama which is enacted by these theatre-owners.

ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ. ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಅರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಇದೊಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಚೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವರೊಬ್ಬರು ಬರೆದ ಈ ಕಾಂತಾಪುರ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಚೆಕ್ಸ್‌ಟ್ ಬುಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಿಸ್ಕ್ರೈಬ್ ಮಾಡಿದರು?

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂದ ಓದಿಸಿದರೆ ಅವರು ಯಾವ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕು. ಮೂಲಬದ್ಧವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥವರು ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇಂಡೀಸೆಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಷೇಧಿಸಲು ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾನ ತರತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಏನು ಒಂದು ರೈಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಂದು ಎಕ್‌ಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಓದುತ್ತೇನೆ :

> " None of the freedoms guaranteed by a written Constitution can flourish in a state of disorder. Order is an elemental need in any organised society. Hence, as Justice Holmes of American Supreme Court observed :
>
> " The most stringent protection of free speech would not protect a man falsely shouting 'fire' in a theatre and causing panic."
>
> " The essential rights are subject in the elemental need for order without which the guarantee of civil rights would be a mockery. "
>
> (Extract from Basu's commentary on the "Constitution of India" (P.544).

ನಮಗೆ freedom of speesh, freedom of expression ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ನಾಟಕದ ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದುರ್ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರ ಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ತೋರಿಸುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ತಮಾಷೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಗಂಟೆ ಕುಳಿತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಸರಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೇಳುವುದು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಬಾರದು ; ಯಾವುವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಸುಪ್ತಪ್ರಜ್ಞಾವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉದ್ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ನಾಟಕದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನದಾರಮೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನ್ನು ನೆಡಿದರೆ ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೋಮಿನ ಜನ ನಮಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸದಾರಮೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರವರಿಗೆ ಒನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಉರ್ದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೂ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯವರಿಗೂ ಸರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಾರೆ, ಊರಿನಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲು ಎದ್ದಿದೆ, ವೈಶ್ಯರು ದಂಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಟಕ ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ, ಬಿಡಬೇಕೇ ? ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿರ್ಮಶೆ ಮಾಡುವುದು ? ಆದುದರಿಂದ ಅಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೇ ಎಂದು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ನೋಡಲು ಅದನ್ನು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿ ಇಂಥಿಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬಹುದು ಎಂದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರದಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆವಾಗ ಇಂಥ ನಾಟಕ ಆಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಇವತ್ತಿಗೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ,

ನದಾರಮೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ objectionable ಆಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ಕೋಮಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಜಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ (ಬಳ್ಳಾರಿ).—ಕೆಲವು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ನದಾರಮೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಬಂದ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡೆಬೇಕೇ, ಬಿಡಬೇಕೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಯುದ್ಧ, ದುಶ್ಯಾಸನ ಕಾಳಗ, ಸುಭದ್ರಾ ಪರಿಣಯ ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೇ? ಸುಭದ್ರ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ಕಪಟ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕಳವು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರ್ಜುನನನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೊತೆಯುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಏನು ಗತಿ? ಇದನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ, ಬಿಡಬೇಕೇ! ಅದನ್ನು ದಯಪಟ್ಟು ಹೇಳಿ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ ರಾಮಯಣದಲ್ಲಿ ರುವುದನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ, ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೇ, ಯಾವುದನ್ನು ಆಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಣತರ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಅವರು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಗೆಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಷ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಸಿನೆಮಾ ಎಂಥಾದ್ದು, ನಾಟಕ ಎಂಥಾದ್ದು, ರಾಮಾಯಣ ಎಂದರೆ ಏನು, ಮಹಾಭಾರತ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವೀರ ರಾಣಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಏನು ವಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮ ನಾಟಕವಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮ ನಿಗೂ ಮುನಲ್ಮಾನ್ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧವಾದಾಗ ಹಿಂದು ಮುನಲ್ಮಾನ್ ಗಲಾಟೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ನಿಷೇಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂದು ನಾಟಕ ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ಟೆಂಪೊರರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಹಿಬಿಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವೇಚನೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ! ಈ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಆಳಿದಂಥ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳು, ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಥ ಮಹಾಪುರುಷರು ಇಂಥವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆಯೇ, ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆಯೇ! ಶ್ರೀವಾನ್ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅಂಥವರು, ಅಥವಾ ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂಥವರು, ಶ್ರೀರಂಗ, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಇಂಥವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈ ಡೆಫೆನಿಷನ್ ಕ್ಲಾಜಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ indecent, scurrilous, obscene ಎಂದು. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳುವವರು?

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಂವಾದವಿದೆ. ಹೊಡೆಯುವವನು ಯಾರು, ಹೊಡೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ ಒಂದು ಪ್ರಾಹಿಬಿಟರಿ ಆರ್ಡರ್ ಹಾಕಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಕಾಂಗೊ ಅಥವಾ ಕಟಾಂಗದಿಂದ ಬಂದವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬಹುದು, ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬಾರದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಬರೆದವರು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕು, ಅವರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವರೀತಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೂ ಆಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬೇಕಾದರೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದು ದೋಷಾರ್ಹವಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಮೇಲೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಲು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಟಿ ವೈಷಮ್ಯಗಳಿರುವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬೇಕು, ವೇದಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಬೇಕು ಎಂದು ಇದೇ ಸರ್ಕಾರ ನಿಬಂಧನೆ ಮಾಡಿತು. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೊರಟಿತ್ತೋ ಆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸದೆ ಕುತಾರಪ್ರಯ

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಪಾಗಿರುವಂಥ ನಿಂಬಧನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಡ್ಡಿ, ಆತಂಕಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ನೀರಿಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಫಲ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀರ್.—ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಕುಠಾರ ಹಾಕಿಲ್ಲ.

Please see Explanation II.

"In judging whether any performance is an objectionable performance, the play, pantomime or other drama shall be considered as a whole."

It is not piecemeal; it should be considered as a whole and while considering the entire literature, is objectionable, then it will be prohibited. Otherwise, the entire drama can be played.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಾನು ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಾವು ಇರಲಿಲ್ಲ. Decent ಎಂದರೆ ಏನು, indecent ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು indecent ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಿ, ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. "ಕಾಂತಾಪುರ" ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. (E) It leads to prostitution. It makes a boy to run after a girl. Such a book is prescribed for teen-aged boys and girls in the Colleges.

ಎಂಥ ನಾಟಕ ಆಡಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥವನು ನಾನು. ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಜನ ನಾಟಕ ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಜನ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಸದಾರಮೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ವೀರಣ್ಣನವರ ಸದಾರಮೆ ನಾಟಕ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು. ಇಂಥ ನಾಟಕ ಪ್ರೊಹಿಬಿಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಾ ಸ್ವಾಮಿ! ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರಿಗೆ ಸದಾರಮೆ ನಾಟಕ ಅಂದರೆ ಏನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗುಲೇಬಕಾವಲಿ ನಾಟಕ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

[Mr. Speaker in the Chair.]

Sri R. M. PATIL.—A legislation cannot be passed for one Deputy Commissioner of your district.

3-30 P.M.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, I want to know, how many Deputy Commissioners out of the 19 know about these dramas? In a factuous village, it creates a good lot of trouble.

ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ನಾಟಕ ಆಡಬೇಕು ಯಾವ ನಾಟಕ ಆಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಬೋರ್ಡ್ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—So, a drama should not be enacted until the Censor Board has certified it. We do not have the same control as we have in a film. In a drama, actors are likely to be changed.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, what are the fundamental rights guaranteed under the Constitution ? It is freedom of speech, freedom of expression and enacting drama is also a fundamental right.

Mr. SPEAKER.—It should be consistent with other things!

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—There, I do not agree with the Government because they have not specifically said what is decency and what is indecency, what drama should be enacted and what drama shouldnot be enacted. What are the indecent things in the dramas written by persons like Sivarama Karanth and others ?

† Sri R. M. PATIL.—Sir, one should understand clause 6 which is sufficiently wide enough. The main principle is that which is grossly indecent, scurrilous or obscene or intended to black mail, that will be prohibited. If the highest authority in the district does not understand these things, it is really pitiable to know who else will. If an offence is committed, the ingredients are there under penal sections. So far as powers of the District Magistrate or the Magistrate who is to try these cases are concerned, he can very well understand the significance of these words and come to the conclusion, whether it is grossly indecent or scurrilous or obscene. This is nothing new in this Bill. This is an expression which is said as objectionaal in a particular circumstance and these particular circumstances are explained in Explanation I and Explanation II.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.--ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅಂದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಲಾ ಅಂಡ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಂಟೇನ ಮಾಡುವ ಪೋಲಿಸಿನವರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಲಂಚಾವತಾರ, ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗಿ ನಾಟಕ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಿಶೇಷ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೋ-ಆರ್ಡಿನೇಷನ್ ಇಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯವೂ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅವರಿಗೆ ರೆವೆನ್ಯೂ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಡೀಸೆನ್ಸೀ ಅಥವಾ ಇನ್‌ಡೀಸೆನ್ಸೀ ಅಂದರೆ ಎನು ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾರು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಇರಬೇಕು. ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಪೋಲೀಸ್‌ನವರು ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ದೂರಿನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟೀವ್ ಆಫೀಸರಾಗಿರತಕ್ಕ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನ್ಯಾಯ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ವಿದಿತವಾದ ವಿಷಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಅರಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ Instead of the Deputy Commissioner give it to a Civil Judge or a District Magistrate. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ಜ್ ಅಂಡ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಹೇಳಿದಿರಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಪಾನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಚೆಕ್ಸ್ ಬುಕ್ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಇದೆ. ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೆನ್ಸಾರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಇದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯತಕ್ಕ ನಾಟಕಕಾರರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಹವರ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ.

Mr. SPEAKER.—Statewise, districtwise or talukwise ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಇದು ರೀಸನಬಲ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಅವತ್ತು ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದರು, ಇದನ್ನು ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂತಲೂ ಹೇಳಿದ್ದರು ಆದರೆ ಇದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದ .

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ಎಳೆಯದರಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗದ್ದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಂತ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಗಿಡವಾಗಿ ಬಗ್ಗದ್ದು ಮರವಾಗಿ ಬಗ್ಗೀತೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತರತಕ್ಕ ಥೆವೀಯಕದಲ್ಲೇ ಅಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರೊವಿಜನ್ ಇಡದೇ ಹೋದರೆ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅಂತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ! ಆದಕ್ಕೇ ಸ್ವಾಮಿ ಗೃಹಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಈ ನಾಟಕದ ಬಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ವಿರೋಧವಾಗಿಲ್ಲ, ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಇದು ಒಂದನೆಯದು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಏಪ್ರಿರ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಬೋರ್ಡನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದು ಎರಡನೆಯದು. ಇವತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಕೊಲೆ ಈ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಥೆಥೇಯಕದಿಂದ ಆಯಿತು ಎಂದು ಏನು ಇದೆ, ನಾಟಕ ಆಡುವವರು, ನಾಟಕಕಾರರು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದರು ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಪೊದರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಾನು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಕೂಡ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿ ಕಥೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವುದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು, ದಗಾ ಹಾಕುವುದು ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಎರ್ಲಾ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಿಂದ ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳು ಎಂದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ (ಕಾಪು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಜಾಯಿಂಟ್ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಹೊರ ಬಿದ್ದಿರುವ ಈ ನಾಟಕ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಸೂದೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಬಹಳ ನಿರಾಶಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋದ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಪೊದಲು ಹೇಗೆ ಇತ್ತೋ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ನೀವು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿರುವ 6ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ 'ಅಸಹ್ಯ' ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ 'ಅಶ್ಲೀಲ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಸಹ್ಯ ಅಥವಾ ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀರಿ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವವರು ? ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಬ್ಬ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರು ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ! ಅಂತಹವರು ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುವವರು, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವವರು ಅಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಅನುಭವ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವರನ್ನು ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಹಿನ್ನೆರೆ ಇದೆ, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಕಲೆಗಾರರನ್ನು ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—"ಹಿನ್ನೆಲೆ" is over by the first reading.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಸೆಕೆಂಡ್ ರೀಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತದೆ, ಈ ಬಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಪೊದಲು ಹೇಗೆ ಇತ್ತೋ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನೀವು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ ! ನಾವು ಪೊದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಾದರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?

Sri R. M. PATIL.—The whole question is the member should have considered the whole enactment as objectionable. Now he cannot revert to the first reading stage.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಸರಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲೀ ಈ ಮಸೂದೆಯು ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗೆ ಒಂದು ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಾಕಿದಂತಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಅಸಹ್ಯವಾದಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳಿವೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿದೆ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡಿದೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಆಕ್ಟಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇರುವಾಗ ಇದನ್ನೂ ತಂದು ಏಕೆ ಇಡಲಿಲ್ಲ ಕಾನೂನುಗಳ ಅತಿವ್ಯಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನುಡಿಯ ಚಿಗುರನ್ನು ಕೊಯ್ದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ರಾಮಾಯಣ ಅಥವಾ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಆ ದ್ರೌಪದಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನ ಆ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದಂಥ ಒಬ್ಬ ವೇಷಧಾರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಈಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅಶ್ಲೀಲವೆಂದೂ, ಅಂಥಾ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಬಾರದೆಂದೂ ನಾಳೆ ಈ ಕಾನೂನಿಂದ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಹೀಗಾದರೆ ಈಗಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಂದದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಲಂಚೆ, ನ್ಯಜನ ಪಕ್ಷಪಾತ ಇವುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಗೆ ಇಂಥಾ ಪಿಡುಗನ್ನು ತರಬಾರದು. ಕಲಾಕಾರರು ಕೆಲವರು ಹೊಟ್ಟೇ ಪಾಡಿಗಾಗಿಯೂ ಇದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷ್ನರ್ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇಲೆ ಅಪೀಲು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿಗೇ ಅವರು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ದುಡ್ಡಿಸ್ಥರಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಬಂಡವಾಳಸ್ಥರಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಟಕ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ನಿಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಈ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲಿಗೆ 9 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಶಾಸನ ಅಮಲು ಬಜಾವಣೆಯಲಿದ್ದರೂ ನೀವೀಗ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ಬಡಕಲಾವಿದರು. ಅವರು ಹೈ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ತಾವು ಈ ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಬೇರನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರೇನೇ ಆಗಲೀ ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಒಂದು ನಾಟಕ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ, ಮತ್ತು ೩ ತಿಂಗಳು ಸಜಾ ಇವೆರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ಪಾಸ್ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (ನಗು).

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದೆಯೆಂದರೆ, ಸರ್ವಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಿ, ಸಾಗರಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಾಗರೀಕರನ್ನೂ, ಕಲೆಗಾರರನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಭಕ್ಷಿಸಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಕಾನೂನಿನ ಅತಿವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಲೆಗಾರರ ಅನಾವಷ್ಟಿ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಯವಿಟ್ಟು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್ (ಗುಬ್ಬಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಭೆಯಮುಂದೆ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಅವಹೇಳನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥ ಒಂದು ಮಸೂದೆ ಆಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅಧಿಕಾರ ಪಕ್ಷದವರು, ಆಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ. ಭೂಮಿ ಕೊಟ್ಟವರು, ನಟನಟಿಯರು, ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬಲಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದೆರಿದರೆ ನಾಟ್ಯಕಾರನ ಪ್ರತಿಭೆ. ನಾಟಕಕಾರ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದನೆಂದರೆ—ಅವನು ಮುಂದೇನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಅತನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳ ಜನತೆಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪ್ರತಿಭೆ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೀಗೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಎಂ. ದೇವ್)

ಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಯಾವ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಜೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಂದರ್ಭಗಳು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತವೆಯೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ನಾಟಕ ಎನ್ನುವುದು ಆದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊದಲು ಮುಂದುವರಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊದಲು ಇದು ಬಂದದ್ದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಆದಾದ ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದಾದ ಮೇಲೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಹೀಗೆ ನಾಟಕಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಇದರ ಸ್ಥಿತಿ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಾನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನಲ್ ಅಬ್‌ಜಕ್ಷನ್ನುಗಳು ಕೂಡ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆಸಿದರೆ ಅದು ಆಕ್ಷೇಪಣಾರ್ಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು Freedom of Expression ಗಾಗಿ ಎಂದಿರುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ನಾಟಕ ಎಂತಹದು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವ ದಾರ್ಢ್ಯ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಾಗ ನೀವು ಈ ಮಸೂದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಬೆರೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಇವು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಲಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಡಿಸ್ಸೆಂಟು ನೋಟಿನಲ್ಲಿ:

4-00 P.M.

"This Bill gives rise to an anomalous situation in that a drama which is allowed in print will be prohibited to be staged..."

ಎಂದಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀವು ಎಂತಹವರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ದಿಶ್ಯ ನಿಮ್ಮದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ ಮರೆಮಾಚಲೆಂದು ಏಕೆಂದರೆ ಬುಕ್ ಸೆನ್ಸಾರ್ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡದೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಇದೆ ಎಂದು ಈ ಕಾನೂನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಅಪೀಲು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಲಾಜು 10ರಲ್ಲಿ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲು ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನೇ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಷ್ಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೂ ಅಪೀಲು ಹೋಗಲು ದಾರಿ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟ ಜನಜೀವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡಲು ಈ ನಾಟಕ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾಟಕ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದೊಂದು ಕರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಯಂತೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳ ಅಭಿರುಚಿಗಳೂ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲದ್ದೀರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ಈ ತರಹದ ಕಾನೂನನ್ನು ತರುವುದು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಇವೊತ್ತು ಅಷ್ಟು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೇನು? ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಕೂಡ ಪಾಸ್ತಿಯಾದ ಹಾಗೆ ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟವೂ ಪಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಜನ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದನ್ನೂ ನೋಡದೆ ಯಾವ ಯಾವುದಕ್ಕೊ ತಾಳೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೆ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಇಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗು ಚಿತ್ರಲೆಯಿಂದಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಆ ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದಿ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಇದರಿಂದ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಹೆಗಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವದಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆನೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಹೀಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಲು ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಎಂದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾನುಭಾವರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಾನೂನನ್ನು ತರುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಿಸ್ಟೀಜು ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದು

ನರಿಯಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಪೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪ (ಕೋಲಾರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮೈಸೂರು ಡ್ರಮಾಟಿಕ್ ಪರ್‌ಫಾರ್ಮೆನ್ಸಸ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ನನಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಡೆಫಿನಿಷನ್ನು ಎಂದು 2ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅವೆಲ್ಲಾ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ನಾಟಕ ಕಲೆ ಉನ್ನತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ತಮಿಳನಾಡು ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಕಾನೂನು ತಂದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಏಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಇತರ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ನಾಟಕ ಶೀಲವೇ ಅಶ್ಲೀಲವೇ ಎನ್ನುವುದು ಜನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವುದೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

4ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು: ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ, ಅವರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕಾದ ಜನ ಅಂತ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಡಳಿತ ರೀತಿ, ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವವರ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ವಿಧಾನಸೌಧದಿಂದ ಒಂದು ಫೋನ್ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಕರೆಕ್ಟರು ಅಡಿಷನಲ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ, ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವಂತವಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಂಥಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಲಿ ಇದೆಯೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲ ಹತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟೀವಿನ ಒಬ್ಬ ಏಜಂಟು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಬೇಕಾದಂಥ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲರುವ ಗೊಡ್ಡು ಆಚಾರಗಳು, ಮಠಾಧೀಶ್ವರುಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸೋಗಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೋಷಣೆ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ನಾಟಕಕಲೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ, ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ, ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಲು ನಾಟಕ ಕಲೆಯಿಬೇಕು. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಶನರುಗಳಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅಥವ ಆಳುವ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ಕೋಪ ಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಾರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ—ಯಾವಾಗ? ಅವರ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ—ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ ಕಲೆಗಾರರು, ನಾಟಕ ಬರೆಯುವವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಶನರ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವುದಾದರೆ ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟೀವಿನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುವ ಉಪಾಯ. ನಾನು ಈ ದಿವಸ ತಿಳಿಸುವುದಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ: ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಏನೇನು ಹಕ್ಕುಗಳು ದೊರಕಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಿಜವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಕಲೆ, ನಾಟಕ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾನೂನು ಆಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಠವಿದ್ದರೆ, ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ದರ್ಜೆಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರುಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri R. M. PATIL.—Sir, the Joint Select Committee considered all the aspects of the bill. The Hon'ble Members who participated in this bill, repeated mostly what was said during the first reading of the bill.

(SRI R. M. PATIL)

These very points were considered in great detail by the Committee, which accepted suggestions which were acceptable and rejected the rest of them as impracticable. The Committee has suggested amendments intended to do away with obstacles coming in the way of the implementation of the Act.

One of the Hon'ble Members referred to clause, the powers of the Deputy Commissioner. I must say that the Deputy Commissioner comes into the picture only when the dramatic performance is found objectionable. That too he can prohibit exhibition of the drama for a temporary period. This is done in the interest of maintenance of law and order. Even here Mr. Venkatai Gowda wants the same amendment as was suggested by the Joint Select Committee in respect of clause 3. If that were to be accepted, the importance of clause 4 would go. When the continuation of a drama would cause breach of peace, it should be stopped and not allowed to go on.

Coming to the other clauses, there is the clause about holding responsible the occupiers of premises. The Select Committee felt that sometimes it might become difficult to hold dramatists responsible. In such cases only the occupier of the premises will be there. Occupier means practically the persons who are likely to enact the play. If such people are the owners, then owners will also be liable.

This is a sort of an aid or abeting an objectionable performance and as such they are held responsible as per the provisions of this Bill. A suggestion was thrown out by Sri Muckannappa to constitute a Committee to examine the purport of the drama and the literature of the drama which is said to be objectionable. This is again going back to a suggestion which was considered by the Joint Select Committee and rejected as impracticable. Sir, the point at issue is whether the Deputy Commissioners of the districts are 'Sahitis' to decide a piece of literature which will come under the purview of objectionable performance. Well, Sir, if we look to the definitions in clause 2, these very acts come within the purview of the provisions of the Indian Penal Code. The Executive Magistrate in certain cases and the judicial magistrates in certain other cases do consider and ultimately decide these very ingredients. As such, I do not find any force in the suggestion that the Deputy Commissioners are not competent to decide this issue and that it should not entrusted solely to them. There is nothing special in this clause; it is so simple. In order to decide what is decent and what is not should we go to a literary man? As a matter of fact, any Magistrate who is empowered under the provisions of this Act can come to the conclusion taking the entire view of the provisions, Explanation I and II that certain piece of literature which is to be enacted by way of drama is objectionable.

So far as fundamental rights are concerned, these provisions are considered with scrupulous care. Rules of natural justice are observed

in case of clause 4. When a drama is temporarily prohibited, the Magistrate or the Deputy Commissioner may review on an application. That means there is an enabling clause for submitting that a particular piece is not objectionable. There will be a hearing and ultimately, it will be judged. And, if he comes to a conclusion that particular piece is objectionable, that judgment or order will sustain for two months. In the meanwhile, there is a provision for appeal to the High Court. As such, the fundamental rights are not at all affected.

Similarly clause 3. Before Governmeat pronounces a prhibitory order, Government is to hear. After having heard, Government will come to the conclusion that it is objectional if it is objectionable; otherwise it will not. In the meanwhile, if the party is agreeable to withdraw that piece, then there is no necessity of passing any prohibitory order. Those proceedings will be dropped and on his agreement the performance would be permitted to continue. So, Sir, I do not find any difficulty either in implementing it nor is there any harassment caused to those who are concerned with dramatic performances.

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Dramatic Performances Bill, 1963, as reported by the Joint Select Committee, be taken into consideration."

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—Clauses 2 and 3. There are no amendments. The question is:

"That clauses 2 and 3 stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 2 and 3 were added to the Bill.

Mr. SPEAKER.—Clause 4, there is an amendment.

Sri G. V. GOWDA.—Sir, I beg to move:

"That in sub-clause (1) lines 5 and 6 for the words 'prohibit its performance' the words 'require the organisers or other principal persons responsible for the conduct of the performance or the owner or the occupier of such public place, to show cause within a specified period, why the performance should not be prohibited' shall be substituted."

After sub-clause (1) and before the proviso, the following clauses shall be added:

"(*a*) The Deputy Commissioner may drop further proceedings—

(i) if after considering the representations made or any evidence adduced, the Deputy Commissioner is satisfied that the performance is not objectionable; or

(ii) undertake to modify the performance by omitting the utterance of words or the signs or visible representations which are objectionable.

(SRI G. V. GOWDA)

(*b*) The Deputy Commissioner may prohibit such performance —

(i) if he is satisfied that the performance is objectionable even after considering the representation made or any evidence adduced; or

(ii) if no cause is shown as aforesaid;"

" In line 2 of the proviso to sub-clause (1), after the word 'order' and before the words 'on an application' the words 'passed under clause (*b*) of sub-section (1) of section 4,' shall be added."

MR. SPEAKER.—Amendment moved :

"That in sub-clause (1) lines 5 and 6 for the words 'prohibit its performance' the words 'require the organisers or other principal persons responsible for the conduct of the performance or the owner or the occupier of such public place, to show cause within a specified period, why the performance should not be prohibited' shall be substituted.

"After sub-clause (1) and before the proviso, the following clauses shall be added:"

"(*a*) The Deputy Commissioner may drop further proceedings—

(i) if after considering the representations made or any evidence adduced, the Deputy Commissioner is satisfied hat the performance is not objectitonable; or

(ii) undertake to modify the performance by omitting the utterance of words or the signs or visible representations which are objectionable.

(*b*) The Deputy Commissioner may prohibit such performance—

(i) if he is satisfied that the performance is objectionable even after considering the representation made or any evidence adduced; or

(ii If no cause is shown as aforesaid;"

"In line 2, of the proviso to sub-clause (1), after the word 'order' and before the words 'on an application' the words 'passed under clause (*b*) of sub-section (1) of section 4,' shall be added."

4-30 P.M.

SRI G. V. GOWDA.—The pith and substance of the legislation lies, in my opinion, in clause 4. The Hon'ble Minister has been pleased to say that the prohibitory order contemplated under clause (4) is only temporary. I want to know whether the Deputy Commissioner can give a final order. No doubt there is a proviso that he may review the order passed on the application made by the party concerned. In case the party does not appear, he issues the prohibitory order temporarily. It would be operative for two months. The party can in that case appeal. Again, he will renew the temporary prohibitory order for another two months. Thus it becomes endless. I do not know when it would be final.

I do not think any question of breach of peace would arise under this law. If certain performances are likely to lead to breach of peace, other remedies are available and the Magistrate and the Police are empowered to take action under other statutes. The question of breach of peace would not arise. As the Speaker is aware under the I.P.C, only in exceptional circumstances, like waging war against the State, even a preparation will not become an offence. Attempts to commit an offence may be punishable but not preparations for the offence. If in a certain drama there is an incitement to commit murder, the cause of action would arise only when the incitement takes place. Even after the preparations, there is an opportunity for the authorities to take action and prevent it. In my opinion the Deputy Commissioner should issue a notice and if sufficient cause is shown, let him drop the proceedings. If he is not satisfied with the cause shown, let him prohibit the play permanently. The aggrieved party may then go on appeal. With that object in view I have moved the amendment, which is already contained in clause 3.

† Sri R. M. PATIL.—Sir, with great humility, I would ask my friend to kindly read clause 5. Under this clause there should be an order of prohibition which should be served on the persons concerned. In addition to the provision of making an application, there is also an order to be served upon him and thus there is a double remedy. If he does not come out with his grievences, necessarily law presumes that he accepts the order. Then there is the provision that the Deputy Commissioner may review his order on an application. Then imperatively he must serve the prohibitory order. So both the positive and negative sides are attended to. Thus the rules of natural justice have been observed. I would therefore request the Hon'ble Member to withdraw the amendment.

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That in sub-clause (1) lines 5 and 6 for the words 'prohibit its performance' the words 'require the organisers or other principal persons responsible for the conduct of the performance or the owner or the occupier of such public place, to show cause within a specified period why the performance should not be prohibited' shall be substituted.

"After sub-clause (1) and before the proviso, the following clause shall be added:

"(*a*) The Deputy Commissioner may drop further proceedings—

(i) if after considering the representations made or any evidence adduced, the Deputy Commissioner is satisfied that the performance is not objectionable; or

(ii) undertake to modify the performance by omitting the utterance of words or the signs or visible representations which are objectionable.

(MR. SPEAKER)

(*b*) The Deputy Commissioner may prohibit such performance—

(i) if he is satisfied that the performance is objectionable even after considering the representation made or any evidence adduced; or

(ii) if no cause is shown as aforesaid;"

In line 2, of the proviso to sub-clause (1), after the word 'order' and before the words 'on an application' the words 'passed under clause (*b*) of sub-section (1) of section 4,' shall be added."

The amendment was negatived.

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That clause 4 stand part of the Bill."

The motion was adopted.

CLAUSES 5 TO 15

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That clauses 5 to 15, both inclusive, stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clauses 5 to 15, both inclusive, were added to the Bill.

CLAUSE 1, TITLE AND PREAMBLE

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That Clause 1, the Title and the Preamble stand part of the Bill."

The motion was adopted.

Clause 1, the Title and the Preamble were added to the Bill.

The motion to pass:

Sri R. M. PATIL.—I beg to move:

"That the Mysore Dramatic Performances Bill, 1963, as reported by the Joint Select Committee, be passed."

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That the Mysore Dramatic Performances Bill, 1963, as reported by the Joint Select Committee, be passed."

The motion was adopted.